

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Д. В. Бабенко

« 24 » жовтня 2021 р.

Гарант освітньої програми

« 21 » жовтня 2021 р.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СТРАХУВАННЯ В ТУРИЗМІ»**

Галузь знань	<u>24 «Сфера обслуговування»</u>
Спеціальність	<u>242 «Туризм»</u>
Освітньо-професійна програма	<u>Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування»</u>
Освітній ступінь	<u>Молодший бакалавр</u>
Семестр	<u>4</u>
Форма здобуття освіти	<u>денна</u>
Викладач	<u>Шишпанова Н.О., канд. екон. наук, доцент shishpanova@mnaeu.edu.ua</u>

Розглянуто на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки

Протокол № 3 від «05» жовтня 2021 року
завідувач кафедри

А.В. Ключник

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту

Протокол № 3 від «21» жовтня 2021 року
Голова науково-методичної комісії

Г.В.Коваленко

Схвалено на засіданні вченої ради факультету менеджменту.

Протокол № 2 від «21» жовтня 2021 року.
Голова вченої ради

О.В.Шебаніна

Миколаїв
2021

1. Призначення навчальної дисципліни	<p>Важливість вивчення дисципліни визначається роллю страхування в туризмі у сучасній економіці, яке виявляється ефективним інструментом захисту від можливих ризиків, який забезпечує неперервність та безперебійність процесу відтворення, соціально-економічну стабільність у суспільстві у сфері туризму, слугує одним із головних джерел інвестиційного капіталу.</p> <p>Специфічні страхові відносини є об'єктом страхової науки і, відповідно, предметом вивчення навчальної дисципліни «Страхування в туризмі», яка розкриває фундаментальні питання теорії страхування, розглядає його економічну суть, функції, роль і сферу застосування, галузі страхування, форми здійснення страхування, опанування яких дозволяє сформувати визначену систему компетентностей та досягти програмних результатів навчання з дисципліни.</p>
2. Мета навчальної дисципліни	<p>Мета дисципліни полягає в оволодінні теоретико-методичних та практичних навиків у сфері страхових взаємовідносин в туризмі, вивченні сутності і форм прояву ризику, що сприятиме об'єктивній оцінці економічних процесів, розумінню суті, місця та значення страхування в туризмі для успішного управління цими процесами.</p> <p>Основними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладення дисципліни, є надання здобувачам початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти: знань з теорії страхування в туризмі; теоретичних знань та практичних навичок розробки та здійснення страхових операцій; практичних навичок з визначення сукупності заходів по ефективному страховому захисту в туризмі.</p> <p>Об'єктом дисципліни є процеси розрахунків між страховиком та страхувальником, що здійснюються у сфері туризму в країні та поза її межами.</p> <p>Предметом навчальної дисципліни «Страхування в туризмі» є специфічні страхові відносини в туризмі.</p>

3. Компетентності	<p><i>Інтегральна компетентність:</i> Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів системи наук, які формують туризмознавство, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.</p> <p>Загальні компетентності: ЗК5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК10. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.</p> <p>Фахові компетентності спеціальності: ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності. ФК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ФК8. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах. ФК14. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.</p>	
4. Програмні результати навчальної дисципліни	<p>ПРН 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.</p> <p>ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.</p> <p>ПР18. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p>ПР19. Приймати обгрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.</p> <p>ПР20. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.</p>	
5.Опис навчальної дисципліни	<p>Всього годин/кредитів за навчальним планом (семестр – 4), з них:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекції - практичні заняття - самостійна робота 	<p style="text-align: right;">90 / 3,0</p> <p style="text-align: right;">28 / 0,93</p> <p style="text-align: right;">28 / 0,93</p> <p style="text-align: right;">34 / 1,14</p>

Календарний план*

Модулі курсу			Найменування тем	Розподіл навчального часу			Термін виконання, тиждень	Термін контрольного заходу
Найменування	Обсяг, кредитів	Сума залікових балів		лекції	практичні	самостійна робота		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Науково-методичні основи страхування в туризмі	0,93	9,6-16	1 Сутність, принципи і роль страхування у сфері туризму	2	2	2	1	1
			2 Державне регулювання страхової діяльності в Україні	2	2	2	2	2
			3 Підходи до класифікації страхування	2	2	2	3	3
			4 Страхові ризики і їх оцінка	2	2	2	4	4
Разом за змістовим модулем 1 – 24 год.				8	8	8	X	X
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Організація та види страхування в туризмі	0,93	9,6-16	5 Організація страхової діяльності	2	2	2	5	5
			6 Особисте страхування	2	2	2	6	6
			7 Майнове страхування в туристичній індустрії	2	2	2	7	7
			8 Страхування відповідальності в туризмі	2	2	2	8	8
Разом за змістовим модулем 2 - 24 год.				8	8	8	X	X
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 Договірні відносини в страхуванні в туризмі	0,96	12-20	9 Специфіка страхових відносин	1	1	1	9	9
			10 Сутність, підготовка і укладання страхового договору	1	1	1	10	10
			11 Обов'язки суб'єктів страхових відносин	1	1	1	11	11
			12 Вишення суперечок і припинення дії договору	1	1	1	12	12
			13 Порядок і умови здійснення страхових виплат та страхового відшкодування	1	1	2	13	13
			14 Перестраховання і співстраховання	1	1	2	14	14
			15 Доходи, витрати і прибуток страховика	1	1	2	15	15
16 Методологія актуарних розрахунків страхових тарифів	1	1	2	16	16			
Разом за змістовим модулем 3 - 28 год.				8	8	12	X	X
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4 Менеджмент страхової діяльності у сфері туризму	0,18	4,8-8	17 Страхування як елемент ризик-менеджменту в туристичній діяльності	1	1	1	17	17
			18 Страхова організація, її роль і місце в економічній системі	1	1	1	18	18
			19 Ціноутворення в туристичному страхуванні	1	1	2	19	19
			20 Організація страхування в зовнішньоекономічній діяльності	1	1	2	20	20
Разом за змістовим модулем 4, - 14 год.				4	4	6	X	X
Всього	3,0	36-60		28	28	34	X	X

Іванова Н.О.

*Примітка. Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу

<p>6. Порядок та критерії оцінювання</p>	<p>Оцінювання здобувачів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти здійснюється відповідно до:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті; – Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті. <p>Оцінювання результатів навчання здійснюється за відповідними формами організації освітнього процесу, а саме: поточний та підсумковий контроль знань здобувачів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти. Порядок зарахування пропущених занять, зокрема: у формі усного опитування (при пропуску лекції) та виконання індивідуального завдання (при пропуску практичного завдання).</p> <p>Рейтингова оцінка знань. Відрізняється від традиційної більш широким інтервалом балів, які диференційовані відповідно до складності матеріалу, що контролюється його об'ємом, рівнем самостійності освоєння тощо. Форма підсумкового контролю – залік. За всі види робіт впродовж семестру (тести, опитування, самостійну роботу, реферати, контрольні роботи тощо) здобувач початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти може отримати від 60 до 100 балів. Оцінювання виконується за бальною методикою ЄКТС. Зарахування пропущених занять здійснюється після їх відпрацювання з НПП за розкладом консультацій.</p>
---	--

Поточний і підсумковий контроль знань здобувачів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти

№	Модулі, змістові модулі	Кількість годин	Кількість заходів	Оцінка в балах		Сума балів	
				min	max	min	max
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1.							
Обов'язкова робота:							
1.	- опрацювання окремих питань тем,	6	4	1,5	2	6	8
2.	- тестування в moodle,	2	4	0,3	1	1,2	4
Разом по 1 змістовому модулю		8	x	1,8	3	7,2	12
Змістовий модуль 2.							
Обов'язкова/необов'язкова робота:							
1.	- опрацювання окремих питань тем/тези, стаття, наук робота, сертифікат онлайн курсу;	6	4	1,5	2	6	8
2.	- тестування в moodle,	2	4	0,3	1	1,2	4
Разом по 2 змістовому модулю		8	x	1,8	3	7,2	12
Змістовий модуль 3.							
Обов'язкова робота:							
1.	- опрацювання окремих питань тем,	10	8	0,5	0,5	4	4
2.	- тестування в moodle,	2	8	0,3	1	2,4	8
Разом по 3 змістовому модулю		12	x	0,8	1,5	6,4	12
Змістовий модуль 4.							
Обов'язкова робота:							
1.	- опрацювання окремих питань тем,	2	4	0,4	0,4	1,6	1,6
2.	- тестування в moodle,	4	4	0,3	1	1,2	4
Разом по 4 змістовому модулю		6	x	0,7	1,4	2,8	5,6
Всього самостійної роботи		34	x	x	x	23,6	41,6

Загальна шкала оцінювання ECTS за результатами курсу

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика курсу

Здобувачі початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти повинні дотримуватися етики поведінки, яка прописана у Кодексі академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті. Пропущені заняття відпрацьовувати відповідно затвердженого графіку консультацій. Академічна недоброчесність є несумісними з принципами викладання курсу, з чим здобувачі початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти ознайомлюються під час першого заняття.

Основні принципи проведення занять:

- відкритість до нових та неординарних ідей, толерантність, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та творчого розвитку;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- різні моделі роботи на заняттях, у тому числі робота над вирішенням завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, навчитись довіряти своїм партнерам, розвинути навички інтелектуальної роботи в команді;
- курс передбачає інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти та викладачеві спілкуватись один з одним у будь-який зручний для них час, а для здобувачів вищої освіти, які відсутні на заняттях, отримати необхідну навчальну інформацію та представити виконані завдання;
- протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи інформуванням додатково.

8. Інформаційні джерела

8.1 Базова література

1. Любчук О. К. Організація туризму. Основи туризмознавства : навч. посібник / О. К. Любчук. Маріуполь : ГВУЗ "ПДТУ", 2018. 154 с.
2. Михайліченко Г. І. Туроперейтинг : підручник / Г. І. Михайліченко. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 304 с
3. Рябенко Г.М., Сіренко Н.М., Кравченко А.С. Страхування : навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2014. 426 с.

4. Федорченко В.К., Мініч І.М. Організація туризму в Україні: регіональні аспекти. Київ: Ліра-К, 2021, 338 с.

8.2 Допоміжна література

1. Шишпанова Н.О., Шкарлет Т.В. Страхові компанії у розбудові фінансового ринку України Електронне фахове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». 2017. №20. С. 908–911.

2. Шишпанова Н.О., Шкарлет Т.В. Система показників оцінки фінансової надійності страхових компаній. Електронне фахове видання «Modern economics». 2017. № 5. С. 140–146.

3. Шишпанова Н.О., Сердечна Ю.С. Методичні основи управління страховим портфелем. Електронне фахове видання «Modern economics». 2017. № . С. 170–175.

4. Шишпанова Н.О., Совшак С.С., Мельник Ю.В. Зарубіжний досвід аграрного страхування та можливості його адаптації у вітчизняну страхову практику. Електронне фахове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». 2018. №22. С. 872-877.

5. Шишпанова Н.О. Репутаційно-іміджевий підхід в управлінні фінансами страхових компаній. Modern Economics. 2019. № 17. С. 252-257.

6. Шишпанова Н.О. Напрями активізації інвестиційної діяльності страхових компаній України. Агросвіт. 2019. № 21. С. 59-65.

7. Шишпанова Н.О., Хоренженко В.В. Взаємозв'язок обсягів страхових платежів страхових компаній України з макроекономічними показниками. Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія : Економіка та управління. 2020. №1(21). С. 202-209.

8. Shyshpanova N., Bodnar O. (2021). Development of the Insurance Market in Ukraine in the Context of Transformation Changes. Modern Economics, 26(2021), 185-189. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V26\(2021\)-28](https://doi.org/10.31521/modecon.V26(2021)-28).

9. Шишпанова Н. О., Копайгора О. О. Проблемні тенденції та напрями регулювання страхового ринку України в умовах трансформаційних змін. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 10. С. 76–82. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.10.76

10. Сіренко Н. М., Мельник О.І., Шишпанова Н.О. Страховий менеджмент : [навч. посібн.]. Миколаїв, 2020. 180 с.

11. Balytska M. V. Specifications of the sources of securing insurance company's financial stability. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2017. № 1, Vol. 3. P. 4-10.

12. Мельник О. І., Кульбачна Л. А., Жулім М. С. Аналіз сучасного стану страхового ринку в Україні. Modern Economics. Миколаїв, 2018. № 7. С. 107–113. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/analysis-of-the-current-state-of-insurance-market-in-ukraine/>

13. Світлична О. С., Сташкевич Н. М. Управління фінансами страхових організацій : навч. посіб. Одеса : Атлант. 2015. 258 с.

8.3 Інформаційні ресурси

1. European insurance in Figures URL: <https://www.insuranceeurope.eu/insurancedata>

2. Global marine insurance report 2019. URL: <http://www.iumi.com/committees/facts-a-figurescommittee/statistics>
3. Sirenko N., Baryshevskaya I., Poltorak A., Shyshpanova N. State and tendencies of intergovernmental regulation in Ukraine in conditions of fiscal decentralization. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2018. vol. 2, no. 25. pp.157-164.
4. Європейська організація страхування та пенсійного забезпечення (ЕІОПА). URL: <https://eiopa.europa.eu>
5. Фориншурер страхування. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/19/6/4>

8.4 Законодавчо-нормативні акти

1. Про туризм: Закон України від 15.06.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення 03.06.2021)
2. Про курорти: Закон України від 5 жовтня 2000 року № 2026-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text>. (дата звернення 03.06.2021)
3. Галузеві стандарти. URL: <https://mkip.gov.ua>. (дата звернення 03.06.2021)
4. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: розпорядження КМУ від 16 березня 2017 р. № 168-р URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249826501> (дата звернення 03.06.2021)
5. Про основні засади туристичної діяльності : проект Закону України URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70072. (дата звернення 03.06.2021)
6. Хартія туризму. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_640#Text. (дата звернення 03.06.2021)
7. Національний банк України. Основні напрями Стратегії розвитку фінансового сектору до 2025 року. Проект розділів I-III. Київ, серпень 2019. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_2025.pdf?v=4 (дата звернення: 25.11.2020).
8. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: www.zakon.rada.gov.ua/.
9. Офіційний сайт Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України. URL: www.ukrproject.gov.ua.
10. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <http://www.minagro.kiev.ua/>.
12. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://minfin.gov.ua>
13. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>
14. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://www.nfp.gov.ua>.
15. Про страхування : закон України від 4 жовтня 2001 р.

	<p>№2745-III URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96 Допоміжні ресурси 1. Мандруй Україною. URL: https://discover.ua/trips 2. Миколаївський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді. URL: http://nikturcentr.mksat.net/ 3. Мережа туристичних агентств «Поїхали з нами» URL:https://top20.ua/mk/turizm-podorozhi/turistichni-agentstva-ekskursiyi/poyihali-z-nami-turistichna-agentsiya-4.html 4. Миколаївський обласний краєзнавчий музей. URL: http://www.museum.mk.ua/</p>
<p>9. Інтеграція здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами</p>	<p>Для навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами застосовуються види та форми здобуття освіти, що враховують їхні потреби та індивідуальні можливості. В університеті є пандус, кнопка виклику, а також особа, яка безпосередньо забезпечує інтеграцію здобувачів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти з особливими освітніми потребами. Для здобувачів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти із особливими освітніми потребами забезпечується доступність навчання, у т. ч. за допомогою системи Moodle. Можливість дистанційного навчання через: - систему Moodle (https://moodle.mnau.edu.ua); - платформу онлайн-занять Zoom – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо; - електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів; - аудіо- та відео повідомлення з лекційним матеріалом, поясненням особливостей завдань та напрямками їх виконання тощо; - спілкування через електронну пошту (shishpanova@mnau.edu.ua) та телефонний зв'язок; - індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни.</p>
<p>10. Доступ до матеріалів навчання</p>	<p>https://moodle.mnau.edu.ua</p>

Силабус навчальної дисципліни розроблено:

канд. екон.наук, доцент

(підпис)

Н.О. Шишпанова